

כי מלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים

# המאמר השבועי

**נוה טובו**  
פלח הרימון

שבוע פרשת בלק

לקבלת המאמר השבועי במייל –  
122333ako@gmail.com

להארות, תרומות, יצירת קשר והשגת חוברות  
054-7341337

# הַמֵּאֲמָר הַשְּׁבוּעִי

**נוה טובו**  
פּלח הרימון

שבוע פרשת בלק

## צוות המאמר השבועי:

**חברי המערכת:** מנחם מענדל רוזנצויג, אחיה מרקוביץ' ואביעד בר לוי.

**כותבים:** אשחר שפירא, אליוסף גל, ויוסף ברוך שטקל.

**הגהה ועריכה לשונית:** ישראל מאיר אופן, לוי יצחק וינגורט ועפר בן יעקב.

**עיצוב ועימוד:** איתמר סלע ואליה חי אופן.

**הו"ל:** שילה קליין ואהרן רוזנצויג.

**הפקה:** שלם נחמן הראל.

בע"ה

שבוע טוב לכולם!

מכירים את הימים הקשים האלה? זמן שאין שום התרגשות, שום חיבור לה'  
– רק קיום תורה ומצוות?

השבוע אנחנו עם מאמר מרתק של ר' הלל מפאריטש שהוא בעצם שיתוף  
מר' הלל ממה שהבין והתבונן במאמר של רבו – אדמו"ר הצמח צדק.

ר' הלל...

נבין את ההבדל בין אברם לאברהם ולמה יש איסור תורה (!) לקרוא לאברהם  
בשמו הראשון, נלמד על שני סוגים של קטנות וגדלות, ולמה יעקב וישראל  
ממשיכים לשמש יחד כשמו של אבינו התם.

אבל הכל בא ללמד אותנו על כך שה' שוכן בקרבנו גם בצורה היציבה,  
השלמה והמלאה – אבל גם בהתמודדות היומיומית שלנו. לא רק זה, העבודה  
הסיזיפית יחסית, מזינה ומאפשרת את ימי האור.

”מה טובו אהליך יעקב משכנותיך ישראל!”

לפתוח כל בוקר את התפלה עם משמעות חדשה לפסוק הנפלא הזה, שברכנו  
בלעם.

אז למה אתה מחכה? צלול פנימה!

חברי המערכת.

# מה טובו

## ר' הלל מפאריטש – פלח הרימון

### מבואר

פ' בלק הר"ת לפ"ק לפי הבנתי במאמר מה טובו ששמעתי

פותחים את הקלפים

א] מה טובו אהליך יעקב משכנותיך ישראל". להבין מהו בחי' יעקב ומהו בחי' ישראל<sup>1</sup>. גם למה אצל בחי' יעקב נאמר בחי' אהל ואצל ישראל נא' בחי' משכן. יש להקדים מארז"ל כל הקורא לאברהם אברם עובר בעשה ולחד מ"ד עובר בלאו, משא"כ ביעקב אינו כן מטעם דהדר אהדרי' קרא.

אחד הפסוקים המכוננים שאיתו אנחנו פותחים כל בוקר הוא "מה טובו אהליך יעקב משכנותיך ישראל". אם ננסה לעמוד על מהות הפסוק, ומדוע הוא כל-כך חשוב, נבחין בשתי חלוקות מרכזיות: אהלים לעומת משכנות, ויעקב לעומת ישראל. האהלים הם של יעקב, והמשכנות של ישראל.

בשביל להבין את מהות השמות יעקב וישראל, חשוב לשים לב לכך שגם אחרי שיעקב מקבל את השם ישראל – אנחנו עדיין ממשיכים לקרוא לו גם יעקב. לא רק זה, מצינו עוד אחד מהאבות שה' שינה את שמו, ובניגוד ליעקב נאסר לקרוא לו בשם הקודם – אברהם אבינו. לאברהם בהתחלה קראו 'אברם', ומפורש שאסור לקרוא לו כך; אם זה כאיסור עשה, ואם זה כלאו.

למה?

---

<sup>1</sup> שימו ♡ למושג השבועי...

וביאור הדברים, הנה אנו אומרים מה יפה ירושתינו, שבכאו"א מישראל יש בו בחיי ירושה מאבות', ולכן אין קורין אבות אלא לשלשה, כי בחי' השבטים לא כל אדם זוכה, משא"כ בחי' האבות, לעוצם רוממות מדריגתם ביותר ביכולתם להשפיל את עצמו למטה מטה. ולזה המשיכו בחי' עבודתם לדורות הבאים אפי' לדורותינו אלה שהם בתכלית השפלות עקבי משיחא ממש. ולכן יש בכאו"א מישראל אפי' בדורותינו אלה כל ג' מדריגות דאבות כו'.

ראשית עלינו להבין, כי האבות הם לא רק 'אבות קדומים', אלא הם קיימים בכל אחד ואחד מאתנו בירושה, "ומה יפה ירושתנו" (בשונה מהשבטים, שהם כמו 'מדרגות רוחניות' – האבות היו גבוהים ועצמיים מספיק כדי להוריש זאת לבניהם אחריהם, עד דורותינו שלנו).

בעצם בכל אחד מאתנו יש את שלשת האבות, כשלוש תכונות אופי אלוקיות המושתתות בעצם קיומנו כיהודים.

מי אתה אברהם?

אז מיהו אברם שנעלם ומיהו אברהם שהולך אתנו? איפה פוגשים אותו באישיות שלנו?

והנה בחי' אברהם ככל או"א מישראל הוא מה שמייגע את עצמו בעין שכלו בבחי' אלקות עד שפועל בנפשו בחי' אה' לה' בגילוי, שמדריגה זאת הוא בחי' אברהם שמדתו הי' מדת האה'.

"אברהם איש החסד" – את נדיבותו ואהבתו הגדולה לה', הוריש לנו אברהם. היכולת שלנו להתייגע בדעת ה', עד שאנחנו כאילו רואים את האלוקות ונסחפים באהבתנו אליה – באה לנו כטבע מולד מאברהם אבינו.

אך מיהו אברם?

משא"כ כשאנו פועל בנפשו לגלות האה' בלבנו, רק שנשארה מסותרת בתעלומות הלב כמו בכל ישראל שיש בהם אה הטבעית נק' בחי' אברם. כי א"ב ר"ם הוא בחי' רוממות החכ' כאשר היא נעלמה במקורה כח המשכיל, ואז נק' שכל הנעלם מכל רעיון, שאינו מלוכש באותיות המח' הנק' רעיון, וכאשר החכ' כלולה במקורה אז ממילא גם המדות נעלמי' ומוסתרי' בתעלומות הלב. משא"כ כשמייגע את עצמו להוליד בנפשו שכל וחכמה בגילוי

בכלי המוח להשכיל אמיתת אלקות איך שממנו הכל ובלעדו יחזור הכל לאין ואפס ממש, ונמצא שהוא אמתת המציאות דכל הנמצאים, אז ממילא תתגלה האהבה בלב לידבק ולימשך אחרי אלקות דייקא, כי הוא העיקר ולא לידבק אחרי היש אשר הוא אין ואפס כו'. ובחי' זאת הוא בחי' אברהם בה"א, כי הה"א מורה גילוי אלקות בכלי המוח להבין ולהשכיל אמתת אלקות וגילוי האה' לאלקים חיים בלב שכל זה הוא ענין הה"א. וגם אברהם זאת היתה מדתו לידבק ולימשך רק אחרי אלקים חיים ולא לאהוב דבר אחר זולתו ח"ו וכמאמר "זכור אב הנמשך אחריך כמים".

אברם הוא השרש של אותה אהבה, שנשאר 'אב-רם' ומנותק ממציאות חיינו והתודעה שלנו. האהבה כאשר היא מסותרת בתעלומות ליבנו.

אהבה בתעלומות הלב קשורה לחכמה. החכמה זו הספירה שמבטאת את עצם היכולת שלנו להרגיש ולהכיר את האלוקות. חכמה אותיות 'כח מה', הכח שלנו להרגיש מהות שלמעלה מהמציאות הטבעית. באותיות של חסידות זוהי ההכרה בה' עוד לפני שחשבתי עליה או תפסתי אותה, חכמה שהיא עוד ב"כח המשכיל" את כל ההכרות, "שכל הנעלם מכל רעיון" – מכל מחשבה.

כאשר אנחנו לא עמלים לגלות את ההכרה הזו בתודעה שלנו – אין פלא שגם הלב לא מתרגש ממנה... לכן זו 'אהבה מסותרת', כי היא פשוט לא מומשה...

כאשר אנו מתאמצים ועוסקים במחשבה על ה', בתשומת לב לכך שכל המציאות כולה תלויה בה' שמחיה אותה, ואם ה' יפסיק לתת חיות בעולם, מיד הוא נעלם כלא היה – ממילא גם כל כח המשיכה והתשוקה שלנו יפנה רק לאלוקות. כי הרי מלבד האלוקות, מה עוד קיים כאן?

זה תהליך בו ה'אב-רם' יורד מרוממותו ומתגלה בלב ברגשות אהבה ומשיכה לאלוקות. הוא יורד ומתפשט – כצורתה של האות ה שמתפשטת לשטח ומרחב – ונעשה ל'אברהם'.

כך אברהם אבינו חי, במשיכה תמידית לה' יתברך ואהבה אליו בלבד, "זכור אב הנמשך אחריך כמים".

ולכן כשקורא לאברהם אברם שזה מורה שלא פעל בנפשו בחי' גילוי האה' ע"י עין השכל רק נשארה בהעלם אצלו. וא"כ עובר בעשה דואהבת את אלקיך, ועשה זאת היא מקור כל העשין כידוע דאהבה היא שרש לרמ"ח מ"ע. ולחד מ"ד עובר בלאו, כי

מבחי' האה' נמשך ג"כ יראה, כמו שני אוהבים נאמנים שירא א'  
לעשות היפוך רצון חבירו בכדי שלא יפגום אהבתו. וא"כ, כיון  
שלא פעל גילוי האה' ממילא לא נגלה היראה, ולכן עובר בלאו  
כי היראה היא שרש לשס"ה ל"ת כו'.

לכן, כאשר אדם קורא לאברהם 'אברם', הוא כמו מצהיר על כך שלא אכפת  
לו שה' לא מאיר לו בלב. לא אכפת לו להיות מנותק מאהבת ה' חלילה. לפי איך  
שהבנו, יוצא שהוא עובר על שרש כל מצוות עשה "ואהבת את הוי' אלהיך" כי  
הוא לא משתדל באהבת ה'. ויש מי שסובר שהוא גם עובר על שרש מצוות לא-  
תעשה, היראה. איך? אם אני אוהב את חבר שלי, אני ירא מלפגוע בו ולעבור על  
רצונו, שמא אני אחסיר באהבה בינינו?<sup>2</sup> ככה אם לא אעורר את אהבתי לה' יתברך  
– גם פחות אחשוש מלעבור על רצונו, ונמצא שביטלתי את שרש מצוות לא-  
תעשה.

ישראל ויעקב – הימים שהולך לנו, ואלה שפחות...

משא"כ הקורא לישראל יעקב אינו עובר דהדר אהדרי' קרא.  
והטעם לזה כי הנה אברם ואברהם הוא בחי' קטנות וגדלות [כי  
הה"א דאברהם אע"פ שאינו מורה רק על גילוי השכל והמדות  
במוח ולב, ובחי' הגילוי אינו רק התפשטות מן ההעלם. מ"מ כח  
זה הגילוי הוא בשרשו גבוה מעצמות ההעלם דחכ', והיינו להיות  
כח הגילוי דחכ' מן ההעלם שרשו בעצמות התענוג הפשוט כו'  
כמבואר כ"ז באריכות בתורת חיים במאמר ויאמר כו' לך לך כו'  
בסעי' ז' עד סעיף ט"ז יעו"ש. וכמבואר ג"כ בביאור דבכל קוראנו  
אליו ברשימה בפ"י הברכות דשמונה עשרה, דבחי' חונן הדעת  
הוא בחי' מתנת חנם, להיות שהכח הזה לפתוח בחי' גילוי החכ'  
מהעלם כח המשכיל [שנק' פתח] הוא מפנימי' הכתר שנק' עתיק  
שאינן אתעדל"ת מגיע לשם כלל כו' וד"ל]. ולכן כאשר בא לבחי'  
גדלות שהוא בחי' אברהם לא חזר עוד למדריגת קטנות דאברם,  
כי נתבטל ונכלל בחי' אברם בבחי' העליון ממנו שהוא בחי'  
אברהם. ולכן כאשר הוריש בחי' עבודתו לדורות הבאים לא  
הוריש רק בחי' אברהם. ולכן בכאו"א מישראל תיכף כשבא לכלל

<sup>2</sup> שזהו כלל גדול בחסידות, כי "עיקר היראה שמא תפסק האהבה". יש להעיר שבמקום אחר ר' הלל  
אומר בפירוש כי מצוות היראה עצמה היא גם מצוות עשה, ונמצא ששרש השמירה על כל הלאווים זהו  
מצוות עשה – ששרשה גם הוא באהבה!

דעת יש בו כח זה לעורר גילוי האה' מהעלמה ע"י ידיעת אלקות  
שממשיך בגילוי בכלי מוחו.

בעצם, אברם ואברהם זה בעצם 'קטנות וגדלות'; אב-רם, על כל רוממותו  
ותשוקתו לאין-סוף – שלכאורה מכיון שהיא מכירה באלוקות עצמה, היא גבוהה  
מתחושת האהבה – בכל זאת הוא 'קטן' ביחס לגילוי אהבה בפועל. זאת משום  
שבשביל להצליח להביא את הכרת האלוקות אל המודע והרגשות, 'לפתוח' את  
ההכרה הסתומה הזו אל האישיות שלנו – צריך כח גדול מאד שמסוגל 'להעתיק'  
– לקחת את ה'אב-רם' ולגלות אותו גם למטה (כח שאין באברם עצמו, שהגדרתו  
היא 'רם'<sup>3</sup>)

מסבה זו, כאשר אנחנו מביאים את החכמה הסתומה אל התודעה והאישיות  
שלנו, מתגלה כאן מדרגה הרבה יותר גבוהה – הכרת האלוקות גדלה והתפתחה  
אל כל רבדי הנפש. לכן, כמו שילד שגדל הוא כבר לא קטן ולא שייך להתייחס  
אליו ככזה – כך גם לגולמיות האהבה המסותרת לא נקרא בשמה אחרי שכבר  
אברהם גילה בנו את היכולת לגלות את האהבה בכל האישיות שלנו.

עד כאן הבנו מיהו אברהם, ולמה אברם כביכול נמחק מהתודעה שלנו.  
מה זה שונה מיעקב וישראל?

אבל בחי' יעקב וישראל הוא ג"כ בחי' קטנות וגדלות שבמעשה  
כפועל ממש [והיינו תשובה תתאה ותשובה עילאה כמשי"ת].  
והגם שעלה למדריגת ישראל לא עמד במדריגה אחת, רק נתעלה  
בעילוי אחר עילוי וכאשר צריך לעלות למדריגה יותר גבוה צריך  
לחזור לבחי' הקטנות דיעקב, ואז עי"ז יתעלה למדריגה יותר גבוה  
בבחי' ישראל [וכמבואר בלק"א בהקדמה דחנוך לנער בענין שבע  
יפול צדיק וקם", שהגם שהגיע למדריגת צדיק כאשר צריך  
לעלות למדריגה יותר גבוה צריך להיות נפילה ממדריגה  
הראשונה, ואז עובד ה' בבחי' רשימו ממדריגה הראשונה ועיקרה  
היא העבודה שהורגל בה מנעוריו כו', שזהו בחי' יעקב כו' וד"ל].  
וכן הוא לדורות הבאים צריך להיות תחילה בבחי' יעקב, ואח"כ  
בא לבחי' ישראל, ואח"כ חוזר למדריגת יעקב ועי"ז נתעלה  
למדריגה יותר נעלה כנ"ל. נמצא ששני הבחי' הוריש יעקב  
לדורות הבאים, נמצא שם יעקב לא נתבטל ממציאותו אף

<sup>3</sup> זה הסבר הלשון בברכה: "חונן הדעת", שכן הכח לדעת את ה', ושהאלוקות תמלא לנו את התודעה  
הוא 'מתנת חינוך' מהקב"ה, ממדרגה מאד עליונה (וזהו גם שניקוד ספירת החכמה הוא 'פתח', שכן הכח  
לגלות ולהוציא את החכמה הנעלמה למודעות הוא תלוי ב'פתיחת שעריה').

## כשהגיע למזריגת ישראל והוא קיים לעולם ולכן הדר אהדרי' קרא כו' וד"ל.

יעקב וישראל הם גם קטנות וגדלות, אבל מסוג אחר. זה לא אותו דבר שהיה קטן וגדל – וממילא נתייחס אליו רק כגדול – אלא זה תיאור של קטנות בעבודת ה', וגדלות. שתי בחינות שונות בעבודת ה' המקבילות כנגד תשובה תתאה ותשובה עילאה (כמו שנבין בהמשך).

מהי הקטנות והגדלות?

הקטנות היא המקום הכי בסיסי שלנו כיהודים – עבודת ה' מתוך משמעת ומחויבות, בלי מדרגות והשגות. אנחנו קטנים ולא מפותחים בעבודת ה' שלנו. כמו העקב שלא משיגה שום דבר, ואפילו כמעט לא מרגישה – רק מעמידה את כל הגוף (וזה נקרא 'יעקב' מלשון 'עקב').

הגדלות כשמה, היא המקום בו מתגלה הגדולה והמדרגות שלנו. עבודת ה' מלאה מתוך תודעה, חיבור והזדהות, כמו הראש (ישראל אותיות 'לי ראש') שמלא בתודעה והבנה. כמובן שבגדלות יש אין-סוף מדרגות, שהרי בהשגה ודעת ה' יש מדרגות עד אין קץ.

כשאנחנו מתקדמים ממדרגה למדרגה, תמיד יש באמצע שלב של 'ריק', כי בשביל לעבור למדרגה הבאה יש רגע בו אני כבר לא במדרגה הקודמת. אז מה נשאר לי ברגעים האלה?

שם אני חוזר לקטנות, לעקב (כפי שמוסבר בהקדמה לשער היחוד והאמונה). לכן יעקב וישראל תמיד נשארים אתנו, ו"הדר אהדריה קרא" – הפסוק המשיך לקרוא ליעקב אבינו יעקב גם אחרי שקיבל את השם ישראל – שכן לעולם אנחנו עובדים עם שניהם. יש לנו גם את היכולת להתקדם ולגדול עד אין קץ, וגם יש לנו את המחויבות שאנו חייבים לחזור אליה כדי להתקדם למדרגה הבאה.

מה פועלת עבודת יעקב?

וביאור הענין, כתיב הכי קרא שמו יעקב ויעקבני זה פעמים את בכרתי לקח והנה עתה לקח ברכתי ונמצא שע"י יעקב בא לבחי' בכורתי וברכתי, ובכורה וברכה אתוון דדין כאתוון דדין רק אינם מציאות אחד כיון שנשתנה הצירוף. ובחי' ברכה הוא למעלה יותר, וכ"ז בא ע"י בחי' יעקב כו'.

עשיו קובל על יעקב "ויעקבני זה פעמים, את בכרתי לקח והנה עתה לקח ברכת", מה שמלמד אותנו שעבודת ה' בבחינת יעקב – בקטנות – מביאה לנו גם בכרה וגם ברכה. האותיות הזרות מלמדות אותנו על האופי הייחודי של

עבודת יעקב ופעולתה, ובכל אופן מתוך שני דברים אלו הברכה יותר גבוהה מהבכורה.

(מכיוון שלא נמצא את ההסבר לעניין הבכרה והברכה בתוך המאמר, מוזמנים לעיין אתנו בהערה<sup>4</sup>)

בשביל להבין טוב את ההבדל בין יעקב וישראל (ואז את הפסוק 'מה טובו'... זוכרים אותו?) נלמד קצת על טעם ירידת הנשמה לגוף – לעשות תשובה.

לא סתם נתקענו בלכלוך...

וביאור העניין יש להבין ענין ירידת הנשמה בגוף שהיא ירידה לצורך עלי, וענין העלי הוא ע"ד מארז"ל במקום שבעלי תשובה עומדים אין צדיקים גמורים יכולים לעמוד. והנה הנשמה קודם בואה נק' בחי' צדיק, וע"י התלבשותה בגוף באה לבחי' התשובה, וידוע שיש ג' מדריגות בנשמה, בחי' נר"ן, נפש מבחי' עולם העשי' ורוח מבחי' עולם היצי', ונשמה מבחי' עולם הבריאה, ובאים ומתלבשים בגוף בבחי' ג' כלים דמוחא ליבא וכבדאי, ועל כרחק לומר שיש בחי' תשובה בכל בחי' בפני עצמו, שזהו העלי' שלה כנ"ל. ונמצא שיש ג' בחי' בתשובה, תשובה דבחי' נפש, ותשובה דבחי' רוח, ותשובה דבחי' נשמה כו'.

למה הנשמה ירדה לגוף? "ירידה צורך עליה" – בשביל לעלות יותר מאיפה שהייתה לפני כן. מה זו העליה הזו? עליה של תשובה, "מקום שבעלי תשובה עומדים אין צדיקים גמורים יכולים לעמוד". הנשמה היתה 'צדיקה' בהיותה למעלה, נקיה מכל רבב וחטא, בחיק אביה שבשמים, ממש כמו הצדיקים. כאשר היא יורדת לגוף, היא יוצאת מבית המלך ומתלכלכת בחומריות העולם וברצונות שונים, שלא מתאימים כל-כך לבית המלך. היא ירדה לכאן כדי שנעשה תשובה, ונגיע למקום בו לא יכולנו לעמוד לפני ירידתנו לעולם.

הנשמה מחלוקת באופן כללי לנפש-רוח-נשמה, ומכאן שעלינו להשיב ולהעלות כל חלק מהנשמה כפי אופיו שלו; יש תשובה של הנפש, תשובה של

---

<sup>4</sup> אם נשים לב, 'בכר' בגימטריא זה בעצם התפתחות של אותו מספר; 200-20-2, ב-כ-ר.

מה זה אומר לנו? המספר 200 הוא הביטוי הכי שלם של המספר 2, הביטוי המלא שלו באותיות הא-ב – זוהי המדרגה הגבוהה ביותר של הנשמה; כאשר הנשמה יורדת ו'משתלשלת' למדרגת הרוח, בעצם יורד רק עשירית מהאור לחיות את הרוח ("מלכות-עשירית דעליון נעשה כתר לתחתון") – נהיה 20; וכאשר הרוח יורדת גם היא להיות מדרגת הנפש נשאר רק עשירית – 2.

נמצא שסדר 'ב-כ-ר' מבטאת עליה-תשובה שלנו ממטה למעלה, מהנפש אל הרוח ומהרוח אל הנשמה – הסדר שמתבאר כאן בהמשך המאמר.

לעומת זאת, הברכה מבטאת דילוג, בלי סדר מסוים – זהו תיאור לגילוי אלוקי שמתגלה בלי ערך על ידי לימוד התורה, אחר תשובת הנשמה (שנראה לקמן).

(ע"פ מאמר 'מה טובו' של הרבי הצמח צדק שנדפס לפני כן בפלח הרימון)

הרוח, ותשובה של הנשמה. ננסה קצת ללמוד ולהבין איך משיבים כל חלק  
בנשמה שלנו אל חיק אביה שבשמים.

תשובת הנפש – סוד מרע!

וביאור ענינם, הנה בחי' התשובה דנפש הוא בחי' סוד מרע,  
להיות ידוע שעיקר ענין החטא הוא תלוי בבחי' נפש דייקא,  
כמאמר נפש כי תחטא כו'. והטעם, להיותם בעשי' שהוא קרוב  
לכחי' החיצוני מאוד, כי נוגה דעשי' רובו רע ולכן בנקל לו  
לחטוא, וכשחטא הוא ממשיך תוס' יניקה ח"ו. אבל כשכובש יצרו  
הרע שלא לילך אחרי שרירות לבו הרע עי"ז מוציא בלעז מפיו,  
היינו הטוב שנפל בחיצוני' מצד בחי' שבה"כ וחטא אדה"ר,  
ובירור הניצוצי' לכללם בקדושה נק' בשם תשובה על שם  
שמשיב הטוב הנבלע ברע למקורו ושרשו בקדושה. וכן כשעבר  
חטא ח"ו וגרם תוס' יניקה לחיצוני' ושב לה' ומתחרט באמת על  
מה שעשה, אז עוקר רצונו ממקומו שהי' דבוק בתחילה בהיכלות  
החיצוני', שהוא בחי' התאוות הנמשך מהם, ומדבק רצונו בה', אז  
מברר מהם כל הטוב שנפל בהם ומחזירו לקדושה, ולכן נק' בשם  
תשובה כנ"ל וד"ל. וזהו תשובה שבבחי' נפש כו' וד"ל.

התשובה מצד הנפש היא סוד מרע, כי עיקר הנפילה ברע ממש – בחטא –  
היא מהנפש, החלק התחתון והנמוך ביותר שמשיק ופוגש את מציאות העולם.  
כמו שאומר הפסוק, "נפש כי תחטא". מציאות העולם הסתמית בו אנו חיים  
מעורבבת מטוב ורע – ואפילו רובה רע – וזוהי קליפת נגה. המפגש של הנפש  
שלנו עם המציאות המעורבבת מביא אותה להיות קרובה לרוע ולחטא. כאשר  
האדם חוטא הוא כאילו 'מזין' את הרוע בעוד כוחות ח"ו, שהרי הוא – הטוב  
והקדושה – פונה ונופל ברע ונותן לו משמעות.

לעומת זאת, כשאנו סרים מהרע ומתגברים על התאוות הבעייתיות שלנו –  
אנחנו 'עוצרים' בעצמנו מלגשת לרע, ובכך ממעיטים את הזנת הרע ומשחררים  
מהקליפה את חיותה האלוקית. אנחנו עושים 'בירור' איזה חלק הוא רע ועליו  
להעלים ולהפסיק לקבל חיות, ואיזה ניצוץ טוב יש במציאות.

עבודה זו מתקנת את תשתית העולם שלנו שכבר מיסודה עומדת על  
ניצוצות קדושים ש'נפלו' מקריסת עולם התהו, והתערבו פה במציאות עד  
שכלואים ברוע בלא היכר. ניצוצות נוספים נפלו בחטא אדם הראשון, בכך  
שהשקיע מאנרגית החיים שלו במקום לא מדויק, וממילא הניצוצות שקעו  
במקום הלא נכון, ברוע.

מהי התשובה-חזרה כאן? תשובת הניצוצות לשרשם ולמקומם הנכון. גם כאשר אדם חלילה נפל ונתן חיות לרע, כאשר אנו חוזרים ועוקרים את הרצון והכיוון שלנו אל הרע ומפנים אותו למקומו – שוב השבנו את האנרגיה האלוקית שבנו לקדושה, ורוקנו את הרע מחיות.

זו תשובת הנפש, היא חוזרת למקום הנכון, למוטיבציה בדברים הנכונים.

[ב] וזהו ענין מעשה הפרה בכלל, שמעשי' חוץ לשלש מחנות, כי בחי' פרה אדומה הוא בחי' נוגה בכלל, שבאמצעותה מקבלים שלש קליפות הטמאות תוס' יניקה מבחי' הקדושה כמאמר בהאי נוגה מפתי נחש לאיתתא ונטיל נהורהא ח"ו. לזאת צריך לשרוף הפרה ולעשות ממנה אפרה, שזהו ברוחניות העבודה בחיי עקירת הרצון מכל המחשבות ודיבורי' ומעשים אשר לא לה' המה שהי' מלובש בהם עד הנה, ועכשיו הוא מפשיט את עצמו מזה ועי"ז נשרף ונכלה התפשטות ז' מדות הרעות שהוא בחי' המחשבה דיבור ומעשה שנתפשט מהם ולא נשאר רק עצמות המדות שהוא בחי' יסוד העצמי והיולי שבהם שהוא עצם התאווה [וזוהו בחי' אפר הנשאר כו'] והוא יכול להתהפך לקדושה". והיינו שבתאווה זאת שהי' לו בבחי' רשפי אש בעניני עוה"ז, בזה גופא יתפעל בבחי' רשפי אש מאלקות [וכמבואר במ"א בענין חד א' כובש וח"א נושא כו']

ככלל, מעשה פרה אדומה הוא כפרה על הנפש, היטהרות מהמוות שבעולם. מסבה זו העיסוק בפרה הוא מחוץ לשלשת מחנות הקדושה; שכינה, לויה וישראל – שכן תפקיד הפרה הוא לברר את מה שחוץ לקדושה, הנגה המעורב טוב ורע.

מה עושים עם הנגה? שורפים עד שמגיעים לאפר של הפרה. בעבודת ה' הכוונה היא שעלינו לשרוף ולכלות את כל הצורה והביטוי של הרוע במציאות, עד שנגיע ליסוד הטוב שיש בה ונעלה את הניצוץ. איך? בעקירת כל הרצונות הזרים שלנו שלא חושבים על ה' אלא על נטיות נמוכות וחומריות, מה ששורף אותם ולא נותן להם יכולת להתבטא כלומר לא מאפשר להם שאני אעסוק בהם, אחשוב עליהם או חלילה ידבר ויעשה אותם, שהרי אני לא רוצה!

אחרי ששורפים את הביטוי של הרע במעשים ומחשבות לא טובות, מה נשאר? אפר. האפר הוא בעצם החלק הכי יסודי של הנגה, שנשאר גם אחרי השריפה הקשה, עצם העוצמה והתוקף של החומריות, הלהט הבלתי-מוסבר שלנו למיני תאוות – והוא מתגייס לקדוש ברוך הוא. הוא כבר לא מופיע בתאוה

רעה – שהרי עקרנו ושרפנו את הביטויים השליליים – אלא רק בתשוקה ואש-קודש לה' יתברך.

ואזי ממילא יתברר תוס' היניקה שקבלו שלש קליפות הטמאות ויוכלל בקדושה. ולכן מעשי' חוץ לשלש מחנות, כי שלש מחנות הוא בבחי' הקדושה, ועסק הפרה אינו המשכת תוס' אלקות בבחי' הקדושה כמו הקרבנות ולכן מעשיהם בפנים] רק העסק בה הוא לברר תוס' יניקה שנתפשט חוץ לגבול הקדושה ולכללו בקדושה ולכן מעשי' בחוץ כו' וד"ל.

כאשר בחלקים הטבעיים של הנגה אני לא מתבלבל, דוחה את הרע ולוקח את הטוב – ממילא נלקחת החיות מהרע הגמור, שכן הנגה היא בעצם זאת שמחברת בין הטוב הגמור לרע הגמור. ברגע שהנגה מבורר והרע בו נשרף – אין לרע כיצד לקבל חיות מהטוב, שכן אין לו מגע עם מקור החיות (שהיא הקדושה) בכלל...

לכן הפרה נעשית דווקא מחוץ לגבולות הקדושה, כי תפקידה לשים לב איפה השאלטר פתוח וזורמת אנרגיה קדושה למקומות שליליים. בשונה מעבודת הקרבנות, שהיא עבודה של הוספת קדושה בתוך הקודש.

עד כאן היא תשובת הנפש.

**הערה חשובה:** כאן המאמר שלנו נעצר, אבל היות שהוא בעצם ביאור והרחבה ממאמר של הצמח צדק – נשלים כאן בעצמנו את החלקים החסרים, על פי המאמר "מה טובו" של הצמח צדק.

תשובת הרוח – תעשה טוב!

אחרי שסרנו מהרע וביררנו את מיקום הטוב – הגיע הזמן להתרומם למעלה, בתשובת הרוח. התשובה של הרוח היא "ועשה טוב" – דבקות בה' והתרוממות אליו. לא מספיק שלא נחטא ונשמור על הטוב שלא יזין את הרע, צריך גם לדבק ולקרב את המציאות והטוב בה' יתברך, להדבק בה' על-ידי קיום המצוות בתודעת התקרבות. בכך אנחנו מרוממים גם את חלק הרוח, שקיום המצוות שלנו יהיה מלא ב'רוח חיים' ובכוונה פנימית.

אם ננסה לסכם עד כאן, תשובת הנפש והרוח הם בעצם הדאגה הבסיסית של כל יהודי שיעבוד את ה' כדבעי – לסור מהרע ולקיים את המצוות בכונה ולא כמצוות אנשים מלומדה'.

בתוך הדאגה החשובה והיקרה הזאת – נמצאת איזושהי ישות. איזושהי מחשבה ודאגה לעצמי – שאני לא אתפשט למקומות לא טובים, ושאני אתקרב לה' במצוות. זו ה'שמינית שבשמינית' של הגאון שחז"ל אומרים שצריכה ללוות

את עבודת ה'; גאווה במובן שאני דואג לעצמי ומה יהיה על נשמתו – ולא רק על היחוד האלוקי, על טובת השכינה או כלל ישראל...

זוהי עבודת הקטנות, עבודת יעקב – העקב המעמיד את כל עבודת ה'. האכפתיות שלי לעצמי שאקיים תורה ומצוות כמו שצריך בכל עת ובכל שלב זהו הבסיס של כל עבודת ה'. באותיות של חסידות זו עבודת 'ביטול היש': היש נוכח – הוא המציאות שלי – אך אני רוצה לבטל אותו לה', שירגיש ויתאים את עצמו לאור האלוקי.

תשובת הנשמה – ביטול ואחדות עם האלוקות

תשובת הנשמה לעומת זאת, היא אחרי שאני כבר נשמר מכל הלאוין ולא רוצה להתרחק מה', ואחרי שאני נדבק בה' ברמ"ח מצוות עשה – אני כבר בטל לגמרי לה'.

כיצד?

בלימוד התורה מתוך ביטול. בלימוד התורה אני לא חושב על עצמי, אלא רוצה לברר את דבר ה' ורצונו. ככל שאני יותר שקוע בדבר ה' וברצונו הלימוד יותר אמיתי – וזוהי התנועה שמלווה את הלימוד, עד שה' משפיע עלינו אור תורה, והאדם הלומד מגלה ש"ודברי אשר שמתו בפיו" – ה' מדבר דרכי ומגלה חידושי תורה. כל התורה היא גילוי אלוקות והלומד הוא רק משקף זאת (עד ש"כל מה שתלמיד ותיק עתיד לחדש נאמר למשה בסיני", ו"דבר ה'" זו הלכה, שהרב שלומד תורה פסק...).

במלים של חסידות זהו 'ביטול במציאות' האלוקית, היש אינו אלא מגלה את האלוקות ואנחנו לא מרגישים בכלל את המציאות שלנו.

זוהי הגדלות, הנקראת ישראל. ה' מתגלה ומאיר אצל הלומד וגדולת ה' עוברת דרכו, "ישראל אותיות לי ראש" – מצב שישראל הם חלק מהקדוש ברוך והשכינה נוכחת בעולם.

נחזור לפסוק איתנו פתחנו "מה טובו אהליך יעקב משכנותיך ישראל".

אם קצת תתנאה – תוכל להתבטל!

בואו נסכם את הסיפור

למה ליעקב יש אוהלים ולישראל משכנות?

אם נשים לב, במשכן נצטוונו "ואת המשכן תעשה עשר יריעות" ומלבד זאת עלינו לעשות עוד כיסוי; "יריעות עיזים לאהל על המשכן" – האהל הוא כיסוי נוסף וחיצוני על גבי המשכן.

למה האהל משמש אותנו בדרך כלל? לדרך, להתגונן ולהיות שפויים ואנושיים גם כשאנחנו במסע, גם כשאנחנו לא בבית.

זוהי עבודת יעקב, העבודה שלנו בתוך מציאות העולם, כאשר אנחנו מרגישים במסע עם כל סערות והתמודדויות העולם – "סור מרע ועשה טוב". לבנות מחסה שישמור על מה שקורה בפנים.

האהל הזה שומר על המשכן. מהו המשכן? דירת הקבע, איפה שהשכינה שוכנת באופן קבוע ולא מאוימת על ידי המציאות. זהו ישראל, לימוד התורה בביטול – כאן מתגלה שה' שוכן בתוכנו באופן קבוע, ה' יתברך נמצא ושוכן בעולם בעם סגולה.

זה פנימיות העניין שה' יתברך מצווה אותנו לעשות 'אהל' ל'משכן', הכונה שאם נעבוד ללא ה'שמינית שבשמינית', ובלי שנדאג למצבנו הרוחני בעבודת ה' היומיומית – גם המשכן יפגע. עיקר הנקודה היא הגילוי של ה' בתוכנו בגדלות – בביטול, אבל מה שמאפשר זאת ושומר על המשכן טהור ונקי זה האהל – המאמץ והעבודה היומיומית לקיים תורה ומצוות בדקדוק וכוונה פנימית.

לכן "מה טובו אהליך יעקב"! כמה טובה עבודת יעקב שנשארת לעולם, יחד עם "משכנותיך ישראל"! ה' שוכן בקרבנו ומדבר דרכנו כביכול, מה שהולך ומתגלה מיום ליום ומרגע לרגע, עד בניין בית המקדש במהרה בימינו!!

## מה טובו

ר' הלל מפאריטש – פלח הרימון

פ' בלק הר"ת לפ"ק לפי הבנתי במאמר מה טובו ששמעתי

[א] מה טובו אהליך יעקב משכנותיך ישראל". להבין מהו בחי' יעקב ומהו בחי' ישראל. גם למה אצל בחי' יעקב נאמר בחי' אהל ואצל ישראל נא' בחי' משכן. יש להקדים מארז"ל כל הקורא לאברהם אברם עובר בעשה ולחד מ"ד עובר בלאו, משא"כ ביעקב אינו כן מטעם דהדר אהדרי' קרא.

וביאור הדברים, הנה אנו אומרים מה יפה ירושתינו, שבכאו"א מישראל יש בו בחי' ירושה מאבות', ולכן אין קורין אבות אלא לשלשה, כי בחי' השבטים לא כל אדם זוכה, משא"כ בחי' האבות, לעוצם רוממות מדריגתם ביותר ביכולתם להשפיל את עצמו למטה מטה. ולזה המשיכו בחי' עבודתם לדורות הבאים אפי' לדורותינו אלה שהם בתכלית השפלות עקבי משיחא ממש. ולכן יש בכאו"א מישראל אפי' בדורותינו אלה כל ג' מדריגות דאבות כו'.

והנה בחי' אברהם בכל או"א מישראל הוא מה שמייגע את עצמו בעין שכלו בבחי' אלקות עד שפועל בנפשו בחי' אה' לה' בגילוי, שמדריגה זאת הוא בחי' אברהם שמדתו הי' מדת האה'.

משא"כ כשאינו פועל בנפשו לגלות האה' בלבבו, רק שנשארה מסותרת בתעלומות הלב כמו בכל ישראל שיש בהם אה הטבעית נק' בחי' אברם. כי א"ב ר"ם הוא בחי' רוממות החכ' כאשר היא נעלמה במקורה כח המשכיל, ואז נק' שכל הנעלם מכל רעיון, שאינו מלוכש באותיות המח' הנק' רעיון, וכאשר החכ' כלולה במקורה אז ממילא גם המדות נעלמי' ומוסתרי' בתעלומות הלב. משא"כ כשמייגע את עצמו להוליד בנפשו שכל וחכמה בגילוי בכלי המוח להשכיל אמיתת אלקות איך שממנו הכל ובלעדו יחזור הכל לאין ואפס ממש, ונמצא שהוא אמתת המציאות דכל הנמצאים, אז ממילא תתגלה האהבה בלב לידבק ולימשך אחרי אלקות דייקא, כי הוא העיקר ולא לידבק אחרי היש אשר הוא אין ואפס כו'. ובחי' זאת הוא בחי' אברהם בה"א, כי הה"א מורה גילוי אלקות בכלי

המוח להבין ולהשכיל אמתת אלקות וגילוי האה' לאלקים חיים בלב שכל זה הוא ענין הה"א. וגם אברהם זאת היתה מדתו לידבק ולימשך רק אחרי אלקים חיים ולא לאהוב דבר אחר זולתו ח"ו וכמאמר "זכור אב הנמשך אחריך כמים".

ולכן כשקורא לאברהם אברם שזה מורה שלא פעל בנפשו בחי' גילוי האה' ע"י עין השכל רק נשארה בהעלם אצלו. וא"כ עובר בעשה דואהבת את אלקיך, ועשה זאת היא מקור כל העשין כידוע דאהבה היא שרש לרמ"ח מ"ע. ולחד מ"ד עובר בלאו, כי מבחי' האה' נמשך ג"כ יראה, כמו שני אוהבים נאמנים שירא א' לעשות היפוך רצון חבירו בכדי שלא יפגום אהבתו. וא"כ, כיון שלא פעל גילוי האה' ממילא לא נגלה היראה, ולכן עובר בלאו כי היראה היא שרש לשס"ה ל"ת כו'.

משא"כ הקורא לישראל יעקב אינו עובר דהדר אהדרי' קרא. והטעם לזה כי הנה אברם ואברהם הוא בחי' קטנות וגדלות [כי הה"א דאברהם אע"פ שאינו מורה רק על גילוי השכל והמדות במוח ולב, ובחי' הגילוי אינו רק התפשטות מן ההעלם. מ"מ כח זה הגילוי הוא בשרשו גבוה מעצמות ההעלם דחכ', והיינו להיות כח הגילוי דחכ' מן ההעלם שרשו בעצמות התענוג הפשוט כו' כמבואר כ"ז באריכות בתורת חיים במאמר ויאמר כו' לך לך כו' בסעי' ז' עד סעיף ט"ז יעו"ש. וכמבואר ג"כ בביאור דבכל קוראנו אליו ברשימה בפ"י הברכות דשמונה עשרה, דבחי' חונן הדעת הוא בחי' מתנת חנם, להיות שהכח הזה לפתוח בחי' גילוי החכ' מהעלם כח המשכיל [שנק' פתח] הוא מפנימי' הכתר שנק' עתיק שאין אתעדל"ת מגיע לשם כלל כו' וד"ל]. ולכן כאשר בא לבחי' גדלות שהוא בחי' אברהם לא חזר עוד למדריגת קטנות דאברם, כי נתבטל ונכלל בחי' אברם בבחי' העליון ממנו שהוא בחי' אברהם. ולכן כאשר הוריש בחי' עבודתו לדורות הבאים לא הוריש רק בחי' אברהם. ולכן בכאו"א מישראל תיכף כשבא לכלל דעת יש בו כח זה לעורר גילוי האה' מהעלמה ע"י ידיעת אלקות שממשיך בגילוי בכלי מוחו.

אבל בחי' יעקב וישראל הוא ג"כ בחי' קטנות וגדלות שבמעשה בפועל ממש [והיינו תשובה תתאה ותשובה עילאה כמשי"ת]. והגם שעלה למדריגת ישראל לא עמד במדריגה אחת, רק נתעלה בעילוי אחר עילוי

וכאשר צריך לעלות למדריגה יותר גבוה צריך לחזור לבחי' הקטנות  
דיעקב, ואז עי"ז יתעלה למדריגה יותר גבוה בבחי' ישראל [וכמבואר  
בלק"א בהקדמה דחנוך לנער בענין שבע יפול צדיק וקם", שהגם שהגיע  
למדריגת צדיק כאשר צריך לעלות למדריגה יותר גבוה צריך להיות  
נפילה ממדריגה הראשונה, ואז עובד ה' בבחי' רשימו ממדריגה  
הראשונה ועיקרה היא העבודה שהורגל בה מנעוריו כו', שזהו בחי'  
יעקב כו' וד"ל]. וכן הוא לדורות הבאים צריך להיות תחילה בבחי' יעקב,  
ואח"כ בא לבחי' ישראל, ואח"כ חוזר למדריגת יעקב ועי"ז נתעלה  
למדריגה יותר נעלה כנ"ל. נמצא ששני הבחי' הוריש יעקב לדורות  
הבאים, נמצא שם יעקב לא נתבטל ממציא אותו אף כשהגיע למדריגת  
ישראל והוא קיים לעולם ולכן הדר אהדרי' קרא כו' וד"ל.

וביאור הענין, כתיב הכי קרא שמו יעקב ויעקבני זה פעמים את בכרתי  
לקח והנה עתה לקח ברכתי ונמצא שע"י יעקב בא לבחי' בכורתי וברכתי,  
ובכורה וברכה אתוון דדין כאתוון דדין רק אינם מציאות אחד כיון  
שנשתנה הצירוף. ובחי' ברכה הוא למעלה יותר, וכ"ז בא ע"י בחי' יעקב  
כו'.

וביאור הענין יש להבין ענין ירידת הנשמה בגוף שהיא ירידה לצורך  
עלי', וענין העלי' הוא ע"ד מארז"ל במקום שבעלי תשובה עומדים אין  
צדיקים גמורים יכולים לעמוד. והנה הנשמה קודם בואה נק' בחי' צדיק,  
וע"י התלבשותה בגוף באה לבחי' התשובה, וידוע שיש ג' מדריגות  
בנשמה, בחי' נר"ן, נפש מבחי' עולם העשי' ורוח מבחי' עולם היצי',  
ונשמה מבחי' עולם הבריאה, ובאים ומתלבשים בגוף בבחי' ג' כלים  
דמוחא ליבא וכבדאי, ועל כרחך לומר שיש בחי' תשובה בכל בחי' בפני  
עצמו, שזהו העלי' שלה כנ"ל. ונמצא שיש ג' בחי' בתשובה, תשובה  
דבחי' נפש, ותשובה דבחי' רוח, ותשובה דבחי' נשמה כו'.

וביאור ענינם, הנה בחי' התשובה דנפש הוא בחי' סור מרע, להיות ידוע  
שעיקר ענין החטא הוא תלוי בבחי' נפש דייקא, כמאמר נפש כי תחטא  
כו'. והטעם, להיותם בעשי' שהוא קרוב לבחי' החיצוני מאוד, כי נוגה  
דעשי' רובו רע ולכן בנקל לו לחטוא, וכשחטא הוא ממשך תוס' יניקה  
ח"ו. אבל כשכובש יצרו הרע שלא לילך אחרי שרירות לבו הרע עי"ז

מוציא בלעו מפיו, היינו הטוב שנפל בחיצוני מצד בחי' שבה"כ וחטא אדה"ר, ובירור הניצוצי לכללם בקדושה נק' בשם תשובה על שם שמשיב הטוב הנבלע ברע למקורו ושרשו בקדושה. וכן כשעבר חטא ח"ו וגרם תוס' יניקה לחיצוני' ושב לה' ומתחרט באמת על מה שעשה, אז עוקר רצונו ממקומו שהי' דבוק בתחילה בהיכלות החיצוני, שהוא בחי' התאוות הנמשך מהם, ומדבק רצונו בה', אז מברר מהם כל הטוב שנפל בהם ומחזירו לקדושה, ולכן נק' בשם תשובה כנ"ל וד"ל. וזהו תשובה שבבחי' נפש כו' וד"ל.

[ב] וזהו ענין מעשה הפרה בכלל, שמעשי' חוץ לשלש מחנות, כי בחי' פרה אדומה הוא בחי' נוגה בכלל, שבאמצעותה מקבלים שלש קליפות הטמאות תוס' יניקה מבחי' הקדושה כמאמר בהאי נוגה מפתי נחש לאיתתא ונטיל נהורהא ח"ו. לזאת צריך לשרוף הפרה ולעשות ממנה אפרה, שזהו ברוחניות העבודה בחי' עקירת הרצון מכל המחשבות ודיבורי' ומעשים אשר לא לה' המה שהי' מלובש בהם עד הנה, ועכשיו הוא מפשיט את עצמו מזה ועי"ז נשרף ונכלה התפשטות ז' מדות הרעות שהוא בחי' המחשבה דיבור ומעשה שנתפשט מהם ולא נשאר רק עצמות המדות שהוא בחי' יסוד העצמי והיולי שבהם שהוא עצם התאוה [וזהו בחי' אפר הנשאר כו'] והוא יכול להתהפך לקדושה". והיינו שבתאוה זאת שהי' לו בבחי' רשפי אש בעניני עוה"ז, בזה גופא יתפעל בבחי' רשפי אש מאלקות [וכמבואר במ"א בענין חד א' כובש וח"א נושא כו']

ואזי ממילא יתברר תוס' היניקה שקבלו שלש קליפות הטמאות ויוכלל בקדושה. ולכן מעשי' חוץ לשלש מחנות, כי שלש מחנות הוא בבחי' הקדושה, ועסק הפרה אינו המשכת תוס' אלקות בבחי' הקדושה כמו הקרבנות ולכן מעשיהם בפנים] רק העסק בה הוא לברר תוס' יניקה שנתפשט חוץ לגבול הקדושה ולכללו בקדושה ולכן מעשי' בחוץ כו' וד"ל.



## האהלי

מכירים את זה שחסידי לא תמיד לוקחים אחריות על החיים שלהם?  
קטע מעצבן כזה, שלפעמים מרוב שרוצים שהכל יהיה רק לכבוד ה' אז כבר  
לא שייך לחשוב על עצמי? על הרצונות שלי בתורה ועבודת ה'?

בכלל, שאיפות – זה לא חסידי... שאיפה זה 'אני', לחשוב על עצמי, קצת  
אגואיסטי – וכידוע, חסידים שונאים אגו...  
לא יודע מה אתכם, אני מכיר את הקטע הזה טוב טוב, מבית ומחוץ...  
כמה מסריחה הישות, כמה מרגישים ששאיפות זה לא עובד, שוב שאפתי  
ואז פגשתי את המציאות, את המקום שלי בעבודת ה', והכל מתרסק... לא  
קדושה ולא טהרה, נכשלים ורצוצים ומבינים דבר אחד: לחשוב על עצמי ומצבי  
מביא שבר, מכאן נחשוב רק על ה' ודאגה לבניו אהוביו.

ביום-יום אני מלמד בישיבה, ישיבה חסידית. כחלק מהסיפור אני רוצה  
שיגדלו כאן תלמידי-חכמים עובדי ה', אבל שוב – שאיפה היא אינטרס, מחשבה  
על עצמי ולא על האלוקות. זו תנועה אמיתית של חסיד שאי-אפשר לברוח  
ממנה, כפי שכל אחד שלמד חסידות יודע...

אבל כאן, במאמר שלנו באה הפתעה גדולה.

המשכן, השראת השכינה העיקרית היא באמת רק במקום הנקי, איפה שרק  
דבר ה' לנגד עיני, ללא מעורבות ודאגה לעצמי.

אבל המשכן חייב הגנה, אהל מבחוץ, מה שמאפשר למשכן להתקיים גם  
בתוך כל סערות העולם.

והאהל הזה הוא הישות שלי. לא כזאת שעפה על עצמה ללא הבחן, אלא  
בדיוק זאת שחושבת על עצמה, ודואגת לעצמה שתעבוד את ה', תתקדם ותזכה  
לקיים את כל תרי"ג המצוות שבתורה.

זו ה'שמינית שבשמינית' שחז"ל ציינו שהיא מלווה כל עובד ה'. כי הישות  
של היהודי היא לא סתם, היא מכוון לשבתו יתברך. אם לא אדאג לעצמי, לסור  
מהרע ולעשות טוב – גם השראת שכינה 'נקיה' לא תהיה לי. כי לא אצליח לעמוד  
איתן להתמודד עם העולם והעוצמות הגדולות שלו.

אז בואו נסכם, ונשנה את המבט:

אם אני חושב על עצמי ביחס לה', לרצון שלו ממני – זה חיובי וממש מצוה!  
”מה טובו אהליך יעקב משכנותיך ישראל!”

# החובע העזוי

## יעקב וישראל

### להבין מהו בחינת יעקב ומהו בחינת ישראל

בפרשת וישלח מופיע סיפור מיוחד (בראשית לב, כה-כט): "וַיִּוְתֶר יַעֲקֹב לְבָדוֹ וַיֹּאבֶק אִישׁ עִמּוֹ עַד עֲלוֹת הַשָּׁחַר. וַיֵּרָא כִּי לֹא יָכַל לוֹ וַיִּגַע בְּכַף יָרְכוֹ וַתִּקַּע כַּף יָרְדּוֹ יַעֲקֹב בְּהֶאֱבֹקוֹ עִמּוֹ. וַיֹּאמֶר שְׁלַחְנִי כִּי עָלָה הַשָּׁחַר וַיֹּאמֶר לֹא אֶשְׁלַחְךָ כִּי אִם בְּרַכְתָּנִי. וַיֹּאמֶר אֵלָיו מַה שְּׂמָךְ וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב. וַיֹּאמֶר לֹא יַעֲקֹב יֹאמֶר עוֹד שְׂמָךְ כִּי אִם יִשְׂרָאֵל כִּי שָׂרִיתָ עִם אֱלֹהִים וְעַם אַנְשֵׁים וַתּוֹכַל". בקבלה ובחסידות מוסבר כי שינוי השם הזה הוא מעבר מדרגה, מדרגה נמוכה למדרגה גבוהה יותר באין ערוך, אך למרות זאת - בהמשך התורה ממשיך יעקב להקרא יעקב, ולא ישראל. מזה אנחנו לומדים שלמרות שיש 'ישראל' צריך להמשיך להיות קצת 'יעקב' (או שיש מי שצריך להיות יעקב ויש מי שצריך להיות ישראל). מה אומרים שני השמות הללו ומה החילוק ביניהם?

מדרגת 'יעקב' (מלשון עֵקֵב, "וַיִּדּוֹ אַחֲזֵת בְּעֵקֵב עֵשָׂו וַיִּקְרָא שְׂמוֹ יַעֲקֹב"; "הִכִּי קָרָא שְׂמוֹ יַעֲקֹב וַיִּעֲקֹבְנִי זֶה פְעַמִּים") מסמלת את עבודת ה' והמאמץ על היהדות בתוך גדרי העולם הזה, השגרה והחיים היומיומיים הנפרדים והמלחמה מול הרוע והקושי בעולם - זהו המצב שבו היצר הרע עדיין פעיל, והאדם נדרש למאבק תמידי, למאמץ ולעשיית אתגרים כדי לנצח את יצרו הרע או את הרע בעולם ולעשות את הדבר הנכון. זוהי עבודת הבינוני, שנקראת גם עבודת ימי החול, שבהם נדרש עמל כדי לזכך את החומר מלמטה למעלה, זוהי מדרגה של מלחמה במציאות, עבודה מתוך ההעלם של העולם הזה וטרדותיו.

לעומת זאת, מדרגת ישראל (אותיות לי ראש, לשון שררה) היא עבודת ה' העליונה יותר, השייכת לצדיקים, שבה האדם פועל מתוך המוחין (ראש), הבהירות והשכל, וממשיך את אור ה' מלמעלה למטה. 'ישראל' כבר התעלה מעל המאבק הפנימי (עבר מלהיות בינוני לצדיק), הרע אינו תופס אצלו מקום, ועבודת ה' שלו היא טבעית, מתוך תענוג ושמחה (אתהפכא). עבודת הצדיקים הזו נקראת גם עבודת יום השבת קדש, שבה העולם החומרי לא מסתיר את ה' אלא מגלה אותו. במדרגה זו, כאשר לצדיק יש שררה על המציאות, הוא לא חנוק אליה אלא בוחר בה, 'ישראל', אור ה' ישרה בעולם הזה על ידי הצדיק הממשיך אותו.

שתי הבחינות הללו נחוצות תמיד יחד: צריך תמיד את השאיפות והקדושה התמידית של מדרגת 'ישראל' כדי לדעת לאן לשאוף, אבל תמיד להיות מוכן ושמח בעקשנות ובעמל של ענין 'יעקב' כדי להתמודד עם המציאות המעשית

ולא להכבל אליה חלילה. כל בינוני יכול לגלות בעצמו גם צדיק, וכל צדיק מחזיק  
עצמו לבינוני.



# מוקדש לעילוי נשמות

מו"ר רוח-אפנו האהוב והיקר  
הרב שניאור זלמן מרדכי  
בן מנחם מענדל קץ



הרב בנימין דב בן טוביה רוזנצויג

מיזם "המאמר השבועי" בא לתת לכל אחד ואחד את האפשרות ללמוד חסידות בהעמקה ובהבנה, תוך דגש על חיבור התורות העמוקות לחיי היומיום שלנו.

במסגרת זו לומדים מידי שבוע מאמרי חסידות יסודיים בהבנה, בעמקות ובבהירות.

# המאמר השבועי

- אחי אתה לא בא למשכון?
- לא, אני פה באהל בחוץ, שומר על המשכון, מנסה להפנים אותו.
- וואלה צודק. גם לישראל המשיכו לקרוא יעקב גם אחרי ששינו לו את השם.



מצמר/ בד איכותי



כיפות ברבוש כפריות ויפות בעבודת יד

להזמנות: 0555647756

